

عنوان مقاله:

هماهنگی وزن و محتوا در نوحه ها و مرثیه های یغمای جندقی

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 12، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

مهدی نجفی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

اسحاق طغیانی - استاد زبان و ادبیات فارسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

محبوبه خراسانی - دانشیار زبان و ادبیات فارسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از موفقیت های هر شاعری در سرودن، توجه وی به شبکه ارتباطی عناصر مادی و معنوی موجود در شعرش است که ساختار و نظام یک قالب شعری را تشکیل می دهد. ارتباط واژگانی و شیوه چینش آنها، انتخاب وزن مناسب با عنایت به درونمایه حاکم بر آن، انواع موسیقی در شعر و نظایر آن این شبکه را می سازد. این مقاله به میزان هماهنگی درونمایه و محور به کار رفته در نوحه ها و مرثیه های یغمای جندقی - شاعر قرن سیزدهم هجری- پرداخته است. وی نخستین شاعری است که بخشی از دیوانش به نوحه اختصاص یافته است. می توان گفت که وی توانسته است خرده ژانری را با عنوان نوحه سرایی در شعر فارسی ابداع کند. یغما در این نوع شعری، بین وزن و محتوا ارتباطی تنگاتنگ و ناگسستنی برقرار کرده است. این تحقیق با روش تحلیل محتوای کیفی از نوع مضمونی بر روی هفتاد و شش مرثیه و نوحه شاعر انجام شده است، انواع اوزان از جمله وزن خیزابی و جویباری که شاعر به کار گرفته، با مضمون ارائه شده همخوانی دارد و نیز رزانت، سبکی، نظم هجاها و طول مصرع ها، ارکان عروضی از حیث رکن بندی هجاها، وجود تکرار و تنوع ارکان بحرهای عروضی در مرثیه و نوحه ها در نظر گرفته شده است. همچنین اشعار به ترتیب بسامد در بحرهای رمل، هزج، رجز، مضارع، متقارب و سریع سروده شده اند؛ از این میان بحرهای هزج و رمل که سنگین ترین اوزان محسوب می شوند و برای بیان اندوه و متاثرکردن مخاطب مناسب هستند، بالاترین بسامد را دارند.

کلمات کلیدی:

یغمای جندقی، مرثیه سرایی، نوحه سرایی، وزن، مضمون

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1454966>

